

Radka Lomičková, *Vizitační protokoly cisterciáckých klášterů ve 14. století*, Ústav českých dějin, Filozofická fakulta UK, Praha 2006, 138 stran, 25 číslovaných příloh.

Diplomantka si jako téma své práce zvolila vizitační protokoly cisterciáckých klášterů, pramen nad jiné zajímavý, který jako jeden z mála nabízí pohled za zdi středověkých klášterů, do skutečného života mnišské komunity. Téma vizitačních protokolů je však zároveň poněkud ošidné, neboť představuje sice velmi konkrétní, ale zároveň jen velmi drobné sondy do života středověkých cisterciáckých klášterů. Badatel, který s tímto pramenem pracuje, si musí uvědomit jeho specifickou povahu, která nabízí mnohé, ale pouze poučenému. Každý, kdo se chce smysluplně zabývat vizitačními protokoly, musí totiž vědět o středověkém cisterciáckém řádu relativně mnoho. Měl by chápat význam vizitací ve středověkém cisterciáckém řádu, jejich propojenost s normativními řádovými institucemi a roli, kterou vizitace hrály v životě jednotlivých konventů. Dále pak, aby porozuměl výtkám, jež jsou mnichům ve vizitačních protokolech činěny, by měl dobře znát způsob života ve středověkých kláštorech, mít vhled do klášterní každodennosti pohybující se mezi modlitbou, prací a lectio divina, zahrnující však také řadu dalších činností. Měl by nejen teoreticky mluvit o duchovním životě jako základu života pod řeholí, ale rozumět, alespoň částečně, spirituálním hodnotám. Pouze pak může chápat skutečný význam provinění a porozumět následnému trestu. Vizitační protokoly nejsou pro začátečníka právě lehkým tématem.

Hned na úvod nutno říci, že si Radka Lomičková se všemi těmito úkoly poradila velmi dobře. Poučena rozsáhlou německou literaturou zabývající se v posledních deseti letech strukturou cisterciáckého řádu, významem cisterciáckého zákonodárství a postavením vizitace jako právního aktu, dokázala postihnout smysl a význam vizitací ve středoevropském prostoru 14. věku. Čtenáři předkládá i poučený pohled na vývoj vizitační praxe před obdobím, kterému se věnuje, stejně jako nástin průběhu vizitační návštěvy, tak jak mohla probíhat v kláštorech vizitovaných wilherinskými opaty ve 14. století. Za velmi důležitou pak pokládám 3. kapitolu diplomové práce zabývající se vinou a trestem na pozadí eschatologie, tématem v české literatuře zatím jen málo frekventovaném.

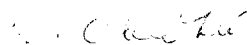
Stejně tak dobře jako řádovou teorii zvládla diplomantka i práci s konkrétními dochovanými prameny. Na základě jednotlivých výtek, které vizitátoři zapisovali do vizitačních protokolů, provádí čtenáře klášterním životem. Nabízí průhledy do liturgie, zabývá se klášterní disciplinou, popisuje však též klášter jako prostor života a seznamuje s činnostmi, jež se k jednotlivým dílčím budovám či místnostem vázaly. Všude upozorňuje na

odchylky od norem, jež vizitátoři shledali a zdůvodňuje, proč právě takové chování bylo v rozporu s řádovými předpisy. Zabývá se pochopitelně i mimořádnými proviněními, jakými byly např. rebelie mnichů, či útoky z kláštera.

Práce Radky Lomičkové představuje přesto, že jde teprve o práci diplomovou, vyzrálé historické dílo, na kterém autorka prokázala jak schopnost práce s prameny, tak jejich poučené interpretace. Po dlouhé době se v české literatuře zabývající se cisterciáckým řádem objevuje historik se smyslem pro duchovní hodnoty řádu. Spiritualita, jež byla tak významnou složkou klášterního života, ve většině historických prací české provenience nebývá zohledněna, buď pro obtížnost tématu, nebo zcela záměrně, jako přežitek, který k dnešnímu většinově ateistickému prostředí nepromlouvá. Radka Lomičková tak může přinést, pokud si zachová vyváženost pohledu, pro rozvoj oboru mnoho nového.

Diplomová práce má, jak jinak ani jinak nelze, i své drobné nedostatky, ať již v rovině odborné nebo stylistické. Ty však nic nemění na její celkově vysoké kvalitě. Diplomovou práci Radky Lomičkové doporučuji k obhajobě a navrhuji ji hodnotit stupněm výborně. Komisi též dávám k zvážení, zda uznat tuto práci jako rigorózní.

V Praze 25. května 2006

.....

Prof.PhDr. Kateřina Charvátová, CSc.